

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 16. 3. 2017

Číslo: Ročník 27 (2017), Číslo 1

Sekce: Naše téma

Název článku: Z regálu až do Digitální knihovny SVK HK

Autor: Zuzana Špačková

Zdroj: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20170108>

Z regálu až do Digitální knihovny SVK HK

Zuzana Špačková

Digitalizace neznamena jen naskenování dokumentů, oříznutí skenů a export do programu, ve kterém si je čtenáři mohou prohlédnout. Pojdme se společně podívat na celý průběh digitalizace.

Nejprve si musíme vybrat, které knihy chceme digitalizovat. Ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové (SVK HK) se zaměřujeme na regionální literaturu a regionální autory.

U vybraného titulu zkontrolujeme, jestli už ho nezdigitalizovala jiná knihovna. To si ověříme v registru digitalizace ^[1] a v Souborném katalogu ČR (SKC), ^[2] kde zároveň zjistíme, zda jsme připsaní u dokumentu i jako vlastníci. Pokud je vše v pořádku, nahlásíme do SKC naši digitalizaci. Digitalizaci ve stavu plánování, resp. zpracování bychom měli nahlásit také do registru digitalizace.

Nyní se zaměříme na jednotlivé exempláře (v případě, že máme knihu vícekrát). Zkontrolujeme všechny strany, obrázky, desky a přebal. Také se soustředíme na vazbu (pokud je hodně pevná, knihu lze špatně otevřít a při skenování vytváří stín na další straně). Zvolíme nejvhodnější svazek a zbylé vrátíme do skladu.

Vybraný dokument posíláme na rekatalogizaci, kde se opraví případné nedostatky záznamu. Po rekatalogizaci opět zkontrolujeme v Souborném katalogu ČR, jestli jsme u díla připsaní a zda má přidělené číslo ČNB (číslo České národní bibliografie). Popřípadě o něj požádáme a poté předáme knihu ke skeneru. Tím končí samotná příprava exempláře a nastává skenování.

Knihu skenujeme v odstínech šedi, barevně anebo kombinací obou variant – to se děje v případě, že má převážně černobílý text, do kterého je vloženo pár barevných obrázků. Také přebal bývá barevný. Skenujeme dvoustrany, které ukládáme jako zálohu. (Vše je skenováno do formátu TIFF.) Tyto dvoustrany dále rozřízneme na jednotlivé strany (někdy obrázky či tabulky necháváme jako dvoustrany). Následuje úprava skenů – narovnání stran a ořez. V naší knihovně ořezáváme stránky, aby byl zachován jejich 100% obsah, to znamená, že u okrajů necháváme cca milimetrový přesah. Dále se tyto upravené skeny ještě jednou zálohují a nahrají do systému ProArc.

Tento program slouží k metadatovému popisu. Umožňuje zadat typ stran (např. přední a zadní desky, přebal, obsah, titulní strana, tabulka, reklama apod.) a čísla stran (čísloujeme nejen očíslované strany v knize, ale dopočítáváme i strany neočíslované). V programu také zakládáme digitální objekt pro konkrétní publikaci – již popsané strany vkládáme do vytvořeného objektu, jehož metadata se stahují z našeho katalogizačního záznamu (název, podnázev, autor, číslo ČNB a další). Pro zamezení výskytu chyb je vhodné, aby kontrolu popisu i s knihou v ruce provedl někdo jiný než ten, kdo objekt vytvořil a popsal strany. Pokud je vše v pořádku, putuje kniha zpět do skladu a dál už pracujeme jen s digitálním objektem. Pokud tomu tak není, vracíme knihu ke skeneru pro doskenování či přeskenování stran. Opravované strany se opět popíší v ProArcu a nahrají se do již vytvořeného objektu ke zbylým stranám. A poté knihu vrátíme do skladu.

Nyní máme digitální objekt vytvořený a zkontrolovaný. Nastává fáze, která končí nahráním do Digitální knihovny

SVK HK.^[3] ProArc komunikuje přímo s resolverem URN:NBN v Národní digitální knihovně (NDK), a tak ještě před exportem přidělí tomuto balíčku jeho jedinečné URN:NBN. Tento balíček zachovává strukturu dle standardů NDK.

^[4] Balíček následně vyexportujeme z ProArcu a zkontrolujeme NDK validátorem. Po úspěšné validaci jej naimportujeme do Digitální knihovny SVK HK a nastavíme (s ohledem na autorská práva) u daného díla viditelnost. Hotovou digitalizaci nahlásíme do registru digitalizace a do Souborného katalogu ČR.

Nakonec proběhne doplnění odkazu na digitální knihovnu do našeho záznamu. Díky tomuto propojení čtenář vidí v knihovním katalogu u daného dokumentu odkaz do digitální knihovny. Ten čtenáře nasměruje přímo na daný objekt.

Summa summarum jsme si prošli celý proces digitalizace. Na závěr si jej můžeme zopakovat ve stručných bodech: **výběr titulu a jeho příprava, skenování, popis metadat, kontrola, export z programu pro zpracování, import do digitální knihovny.**

Kontakt na autorku: zuzana.spackova@svkhk.cz

^[1] <http://www.registrdigitalizace.cz/>

^[2] <http://skc.nkp.cz/>

^[3] <http://kramerius.svkhk.cz/>

^[4] <http://www.ndk.cz/standardy-digitalizace/metadata>